

Pred izlazak na scenu Dolenčićeva "Dunda Maroja" iz dokumentarca Vinka Brešana, 1995.

PRIVATNI ARHIV

POGLED IZA KULISA

Igre u mom srcu

PIŠE VEDRAN BENIĆ

U vremenima kada su se još uvijek vodile žive teorijske rasprave oko predstava na otvorenome, na međunarodnom simpoziju naslovljenom „Teatar na otvorenoj sceni“ održanom u Dubrovniku 1966. godine, još je uvijek bilo podosta negativnih mišljenja o specifičnom umjetničkom značaju izvođenja predstava na otvorenim prostorima. Negatori ambijentalnoga teatra iznosili su mišljenje da su najbitniji tekst i gluma, a drugo je sporedno. Problematizirala se uopće mogućnost adekvatne vjerodostojne glume u arhitektonski fiksiranim prostorima, pa čak se i odbacivalo svako značenje teatra na otvorenome za razvitak suvremenoga kazališta.

S druge strane, zanesenjaci se teatar u prirodnom ambijentu doimao poput mitske Arkadije. Sjećajući se režije Držićeva „Plakira“ 1950. u parku Gradac, Marko Fotez uzvišenim je riječima opisao večernji dolazak glumačke družine s ferallima u rukama s vrha parka do scene: „Noć je pod krošnjama mrkla, ali kroz granje sjaju zvijezde na nebu i svjetla dubrovačkih kuća i ulica. S desne se strane osjeća beskrajno prostranstvo pučine, s koje načas bljesne svjetionik sv. Andrije, s lijeva dopire šum grada i tiha glazba iz kavana. A dolje, u sredini, reflektori obasjavaju fantastičan arkadijski predio, u kojem je pjesnik zakovitlao radosnu igru ljudskih srdaca. Ne znam ništa teatarski ljepšega od gledanja ove predstave 'iza kulisa'.“

Danas, kada dvojbi oko teatra na otvorenome više nema, ali su uzvišenost i zanesenost nekako postali passé, radoznalost mogu pobuditi tek zgode i poteškoće vezane za glumu izvan klasičnog kazališne kutije. Tako Neva Rošić često spominje tr-

ku preko dubrovačkih ulica, jer je za ulazak na scenu sa suprotne strane od izlaska ponekad trebalo obići čitav blok kuća. Ali se s radošću sjeća garderobijerke na predstavi „Romeo i Giulietta“ redatelja Jagoša Markovića 2014. godine u dvorcu Skočibuha, koja je cijelu predstavu morala stajati u mraku iza neke leandre, kako bi Nevi, koja je glumila Giuliettinu dadilju, pomogla da na brzinu navuče debeli kaput. Jedne večeri šapnula joj je: „Nisam Vas htjela ometat do sad, ali Vi ste meni najbolji!“. Ivica Kunčević rado prepričava zgradu sa zadnjih priprema njegove režije „Romeo i Giulietta“ 1986. na skalini ispod Jezuita: „Četiri dana prije premijere sipi kišica. Ja ne dopuštam prekid probe. Glumci se skližu, pucaju škljanci i u tom trenutku pita me novinarka TV Beograd - drug Kunčević koje su prednosti režiranja na otvorenom. Odgovaram - za sada ne vidim nikakve!“ Vjerojatno je slično pomislio i 1994. kada se, pored svih tablica plime i oseke koje je konzultirao scenograf Marin Gozze, na premijeri „Tužne Jele“ u Pilama zbog južine pojavila neočekivano viša plima, koja je za desetak centimetara preplavila podest s Jelinim krevetom postavljen u morskome plićaku.

Međutim, svi se sudionici igara slažu, ako predstava ispadne dobro, ako je publika prihvatila, veselje je toliko da se sve teškoće zaboravljaju. Jednako se, oni iskusniji, sa sjetom sjećaju odnosa građana. Na pripremanju „Macbetha“ 1970. godine, kaže Neva Rošić, „na skalini koji vode prema Lovrjencu, pred jednom od kuća uza skale, redovito bi nas dočekivali s pjatom smokava da se okrijepimo. A kad je Georgij Paro 1972. pripremao 'Areteja', časne sestre iz staračkoga doma dolazile bi na probe završne scene na taraci i nudile nam rozolin koji su same spremale.“

Ruku na srce, svatko od nas neka se iskreno zapita – jesmo li i danas još uvijek takvi?